

Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci

ZA DJECU*

Vijeće Europe je organizacija koja se bavi raznim pravima, a posebice pravima djece.

Europska Unija je zajednica država Europe u koju Hrvatska ulazi 01. srpnja 2013.

Hrvatska s Vijećem Europe i Europskom Unijom potpisuje ugovore koji se mogu nazivati Konvencije, Sporazumi i slično. Konvencija koja se bavi pravima djece, a koju je Hrvatska potpisala još 2010. godine obvezna je za Hrvatsku i Hrvatska je se mora pridržavati.

Da bi ta Konvencija bila svima u Hrvatskoj, a posebno djeci, razumljivija, Vijeće Europe napisalo je Smjernice o tome kako se treba pridržavati Konvencije da bi djeca mogla ostvarivati svoja prava.

Cilj Smjernica je poštovanje svih prava djece kad su djeca u kontaktu sa sudom i institucijama izvan suda (policiji, centru za socijalnu skrb, vrtićem, školom, ambulantom, bolnicom, useljeničkim uredom, itd.).

Djeca su sve osobe mlađe od 18 godina i imaju prava bez obzira na dob.

Prava koja imaju sva djeca u Hrvatskoj imaš i ti. Imaš pravo:

- koristiti sva svoja prava;
- pristupiti sudu i svim drugim tijelima vlasti;
- reći svoje mišljenje i stajališta sudu i drugim tijelima vlasti, a sud i ostali ih moraju saslušati - to je tvoje pravo, ali nije tvoja obveza;
- na vlastiti pravni savjet i odvjetnika, u svoje ime, ako ti i tvoji roditelji ili netko drugi imate različite interese;
- na besplatnu pravnu pomoć isto kao odrasli;
- da te tvoj odvjetnik – pravni zastupnik tretira kao klijenta i da zastupa tvoje mišljenje i daje ti sve potrebne informacije i objašnjenja u vezi s mogućim posljedicama tvog stajališta i mišljenja;
- dobiti informacije o svojim pravima i o tome koliko će trajati postupak;
- znati zašto se neki postupak vodi, tko će ti pomagati i što možeš očekivati na kraju tog postupka te komu se i kako možeš žaliti ako nisi zadovoljan/na;
- da ti se svatko obraća na jeziku i na način koji dobro razumiješ;
- pitati za objašnjenje onoga što ne razumiješ;
- reći na koji način želiš razgovarati i/ili biti saslušan/a;
- reći da ne želiš biti saslušan/a;
- da se tvoje ime, drugi podaci o tebi ili tvoje fotografije ne pojavljuju u novinama, na televiziji, na internetu ni drugdje;
- da broj razgovora s tobom bude što manji i da ne traju predugo.
- da s tobom razgovaraju ljudi koji su se školovali baš za to i koji su dobro naučili i znaju razgovarati s djecom.

* Tekst Smjernica Udruga Dijete-razvod sažela je za djecu i preradila kako bi djeci bio razumljiviji. Lektura i korektura te grafička priprema Kramer i Kramer, d.o.o. Zagreb

- da se ono što govoriš snimi kamerom da te nitko ne bi morao puno puta ispitivati o istim stvarima. Ako s tobom ipak moraju više puta razgovarati ili te saslušati, imaš pravo tražiti da to bude ista osoba;
- upoznati raspored suda ili drugih prostora i sve osobe koje će s tobom razgovarati, doznati što one zapravo rade i zašto će s tobom razgovarati;
- na to da sve prostorije za razgovor s tobom budu uređene za djecu;
- da se o svemu što ima veze s tobom rješava žurno i prema zakonu;
- da te nitko ne diskriminira zbog tvog spola, rase, boje kože ili zato što si iz nekog dijela Hrvatske ili svijeta, dobi, jezika, vjere, mišljenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, onoga što tvoji roditelji rade, povezanosti s manjinskim narodom, imovine, rođenja, spolne orijentacije, rodnog identiteta itd.;
- da se svi prema tebi odnose pravedno i s uvažavanjem tijekom cijelog postupka ili slučaja na sudu i izvan suda;
- da svi koji s tobom razgovaraju na sudu i izvan suda uvažavaju tvoje dostojanstvo i slobodu u svakom trenutku.

Ako si žrtva zlostavljanja imaš pravo ne sretati osobu koja te zlostavljala i ne razgovarati s tom osobom.

Ako si prekršio/la zakon, imaš pravo na pošteno suđenje prema zakonu i sva druga prava koja su ovdje navedena, na sudu i izvan suda.

Ako si u pritvoru imaš pravo:

- odmah pozvati svoje roditelje i odvjetnika;
- ostati u pritvoru najkraće moguće vrijeme u prostorima prilagođenim tvojim potrebama, i nikad ne boraviti tu zajedno s odraslima;
- na kontakte s obitelji i prijateljima, obrazovanje, liječničku skrb, slobodu misli, savjesti i vjere, slobodno vrijeme i sport te pripreme za povratak na slobodu;
- da te nitko ne ispituje u vezi s kriminalnim ponašanjem, ili da od tebe traži da nešto kažeš, napišeš ili potpišeš u vezi s takvim ponašanjem, dok odvjetnik, tvoji roditelji ili netko drugi u koga imaš povjerenje nije nazočan.

Sud mora razmotriti tvoje mišljenje i stajalište, ali ne mora donijeti odluku kakvu želiš. Ako sud ne donese odluku kakvu želiš imaš pravo da ti:

- tvoj odvjetnik, pravni zastupnik ili posebni skrbnik da sve informacije o sudskoj odluci;
- objasni odluku suda ili presudu na jeziku i na način koji ćeš razumjeti i
- da potrebne informacije o žalbi na tu odluku ili pritužbu, ako želiš.

Nitko te ne smije:

- zastrašivati, vrijeđati ni tražiti od tebe da kažeš ono što ne misliš;
- podvrgnuti mučenju ili nehumanom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.
- pritvoriti samo zato što nemaš pravo boravišta u Hrvatskoj ili zato što tražiš azil ili si odvojen/a od svoje obitelji.

Tvoj odvjetnik, posebni skrbnik ili pravni zastupnik ima pravo tražiti odštete tijekom ili nakon kaznenog postupka u kojem si bio/bila žrtva.

Ako do 18. godina ne pokreneš postupak za zaštitu svojih prava, imaš to pravo još pet godina nakon punoljetstva.

* Tekst Smjernica Udruga Dijete-razvod sažela je za djecu i preradila kako bi djeci bio razumljiviji. Lektura i korektura te grafička priprema Kramer i Kramer, d.o.o. Zagreb